

galda komandi trý árin, og so aðrar vinnufremjandi lógir, sum verða gjørdar klárar at leggja fyrri tingið.

Í nýggjastu hagtolunum hava vit ábendingar um, at tað gongur rætta vegin. Privata framleiðsluvinnan er nakað økt í 1994, meðan almennu tænastrarnar og byggi- og handilsvinnan saman við flutningi er minkað nakað. Vit mugu framvegis styrkja privata framleiðsluvinnuna. Gera vit tað, so fer handilsvinnan og flutningsvinnan at fylgja við. Almennu tænastrarnar mugu vit halda í stuttum tjóðri. Byggivinnuni er neyvan ljós fyrri komandi árin. Vit mugu síggja feyguni, at vit í áttatiárunum hava bygt okkum langt inn í komandi öldina.

Ótryggleikin

Er einki sum kann verða stórt afturstígt?

– Tað eru fleiri spurningar, sum kunnu órógvja okkum, men vit vita hvørjir teir eru.

Hvørjir eru teir?

– Almennu grunnarnir – Húsálansgrunnurin, lðnaðargrunnurin og Menningargrunnurin – saman við Arbeidsloysisskipanini eru spurningar, sum neyvan eru avgreiddir eina ferð fyrri allar.

– Og so hevur tað stóran týdning, hvørjar kvotur vit fáa í fremmandum sjógv. Tað kann enda við, at vit ongan sáttmála fáa við Nor-eg, men eg velji at rokna við, at tað endar við einum sáttmála.

– Men so skulu vit eisini nevna lutimar, sum benda á mótsatta borðið.

– Í tí sambandinum visir lögmaður á, at allar hugsanir um at minka um blokkstuðulin ella at pristalsviðgera hann eftir føroyska pristalinum eru lagdar á hillina. Blokkurin verður

framvegis reguleraður eftir danska pristalinum. Danski pristøksturin er tvey prosent størri enn tann føroyski, og tað bar við sær, at blokkurin fyrri 1995 er ásettur til 843 milliónir móti 826 í 1994.

Harafurat eru tað fleiri útreiðslur sum tyngja figgjárlógina, men sum nú fara at minka. T.d. verður havnaætlanin lðug í 1995, sjúkráhusið í Suðuroy verður lðugt úthygt og millumbylgjusendarin verður útgoldin.

Ikki meiri fram eftir fommum

Edmund Joensen heldur, at tað er ógvuliga avgerandi, at tað, sum hann kallar fram-eftir-fommum-politikurin verður avloystur at meiri málrettaðum politikki, sum verður rikin innan fyrri greitt avmarkaðar karmar.

– Tað hevur kostað føroyska samfelagnum ógvuliga nógv, at tað almenna hevur jattað í eyst og vest, og at landskassin hevur tikið um endan, tá trupulleikarnir eru akuttir.

Gera tit nakað, sum fer at bæta um tað?

– Vit eru komin burtur úr viðhaldspolitikkinum, og vit royna at fáa fastatøkur á almennu útreiðslunum, so tað ikki verður neyðugt við eykaútreiðslum.

– Okkurt er batnað. T.d. eigur Postverkio eina millión á figgjárlógini. Postverkio og aðrir almennir stovnar eiga at hvíla í sær sjálvum.

Eisini Strandferðslan?

– Tað ber neyvan til. Men vit mugu gera upp við okkum sjálvi, hvat vit vilja gjalda fyrri samferðsluna. Tá karmurin er lagdur, so ber ikki til at økja um útreiðslurnar á einum øki, uttan at tað verður spart onkra aðra staðni.

Hetta skal eisini vera

galdandi á tungu almennu økunum. Tá hugsi eg um sjúkráhusini, skúlarnar og almennu veitingarnar.

Tit tosaðu um privatiseringar undan lögtingsvalinum. Hvussu gongur við teimum?

– Vit eru fyra flokkar í samgonguni, og tað skal verða semja um tær privatiseringarnar, sum skulu gerast.

Vil tað siga, at tit hava slept í hugsanini?

– Nei. Vit ætla framvegis at privatisera teir reyðu lastbilarnar. Ein annar stovnur, sum nógv hevur verið tosað um at privatisera er Landsverkfrøðingurin. Nú er virksemið so mikið litið har, at har er næstan einki at privatisera.

Stýrisskipanin

Hvat fer lögmaður at nýta komandi árið til?

– Umframt vanligar gerandisdagin eru tað fleiri stórir spurningar, sum skulu loysast. Ein nýggja stýrisskipanarlógin, sum er samtykt. Tann parturin, sum hevur við lógararbeiðið at gera, skal setast í verk á ólavsøku.

– Eitt ár seinni skal tann parturin, sum hevur við ráðharrastovurnar at gera, setast í verk. Í tí sambandinum verður fyrrreikingararbeiðið at gera. Tað hevur ikki minst áhuga hjá lögmanni, sum verður stjórnarleiðari undir nýggju skipanini.

– Vit arbeiða við eini kanning, sum skal gera klárt, hvussu mest fæst fyrri pengarnar, ið verða brúktir til fyrisitingina. Tað er av alstórur týdningi, at hetta vitfórnandi arbeiðið verður gjørt.

Marknaðurin

Sáttmálasamráðingarnar við ES eru avgerandi fyrri framtíðina. Í samgonguskjalinum stendur, at vit

skulu kanna, hvør best gagnliga skipanin er. Tað arbeiðið verður sett í verk beinanvegin í nýggja árinum.

Hvussu fer tað at ganga fyrri seg?

– Tað verður ein bólkur settur, sum skal gera arbeiðið lðugt innantriggjar mánaðir. Vit hava ikki avgjørt, hvør skal manna hann, men ein møguleiki er at gera sum í Íslandi. Har var tað Fróðskaparsetrið, sum savnaði tilfarið, sum so var viðgjørt í einum størri forum, mannað við t.d. umboðum fyrri vinnuna. Eg vóni, at úrslitið av tí arbeiðinum kann vera lðugt á ólavsøku, so politikarnir kunnu taka støðu.

– Annars arbeiða vit dagliga við sambandinum millum Føroyar og ES. Ein spurningur er, hvussu skal vera við sambandinum við londini, sum á nýggjárinum fara úr EFTA og upp í ES. Vit hava sáttmála við tey. Uppsagnartíðin er eitt ár, og vit arbeiða við at fáa gagnliga skipan í sambandi við, at tey fara uppí.

– Ein annar spurningur eru smáar – men fyrri okkum týðningarmiklar – broytingar í galdandi sáttmála. Har sær út til, at vit fyrst í komandi ári fáa ta broyting, at avmarkingin í útflutningi av panceraðum vørur verður tikið burtur. Uppskot um, hetta er komið so mikið langt, at tað verður lagt fyrri EF ráðið tilfuga komandi ár.

– Lögmaður hevur ábyrgdina av oljuvinnuni. Har heldur hann tað gongur sum ætlað. Arbeidast skal við lógarsmíðinum, so tað til ásettu tíðina verður klárt at bjóða út.

– Undirgrundini hevur gingið strilið við. Tað skal halda fram við samráðingunum á embetismannastigi, men tað hevði verið gagnligt við ætlaða fundinum við brettska politiska

myndugleikanum. Hann verður eina ferð í vár.

Mugu vera frammanfyrri

Lögmaður heldur, at tað er alneyðugt, at føroyingar læra at vera meiri virknir, soleiðis at skilja, at samfelagið ger seg klárt til tær broytingar, sum koma uttanifrú og inn yvir okkum.

– Tað hevur oftast verið soleiðis, at veruleikin hevur yvirhálað okkum, soleiðis at vit í skundi hava verið noydd at tillaga okkum broyttu fyrirteymar. Tað ber ikki til í longdini. Um vit vilja vera limir í felagskapunum ella ikki, so broytir tað ikki veruleikan, at vit eru partur av alheimssamfelagnum, og at avgerðir, sum verða tinar í altjóða høpi, koma okkum við.

Hvat ætlar tú at gera við tað?

– Eg kundi hugsað mær, at ein bólkur av serfrøðingum fekk til uppgávu at fylgja við, lodda dýpið og kunna um, hvussu altjóða rákið er, t.d. tá tað ræður um havrætt, undirgrund og marknaðarbroytingar. Hóast fleiri avtalur eru gjørdar seinastu árin, sum tykjast røkka fleiri ár fram í tíðina, so kunnu vit neyvan rokna við, at skipanir av ymsikum slagum verða óbroyttar í nógv ár. Tað gongur við alt størri ferð, og vit mugu fylgja við, hvat rørir seg.

– Eg ímyndi mær, at nevndin eisini hevði eina ráðgev-arauppgávu ella var ein strateginevnd. Tað hevði avgjørt verið gagnligt.

– Føroyar eru í altjóða høpi ikki nógv øðrvísi enn ein hvør fyrirtøka. A virkinum hjá okkum norðuri á Oyri kunnu vit ikki sita og hyggja at okkum sjálvum og halda, at tað fer at ganga. Vit noyðast alla tíðina at fylgja við og tillaga okkum, og tað haldi eg eisini, at pol-

itiski mynugleikin skuldi kent ábyrgd fyrri.

Álitisvátan

Í hesi vikuni varð fyrsta veljarakanningin kunngjørd eftir lögtingsvalið, og gav hon sambandsflokkinum størsta framgongdina. Tað frøist sambandsformaðurin sjálvsagt um:

– Øll minnst, hvussu tørført tað var at skipa samgongu. Tað miseydnadist við borgarligu samgonguni, og so noyddust vit tvørtur um miðjuna. Tað var nógv tosað og skrivað í tí sambandinum. Men tað eydnaðist, og eg síggi veljarakanningina sum eina álitisvátan fyrri tað arbeiðið. Og fyrri tað arbeiðið, sum vit síðani tá hava fingið frá hondini.

Men tað sá ikki so væl út hjá samgonguflokkunum?

– Samgongan sum heild segðist í kanningini at vera styrkt síðani valið. Afturgongdin hjá javnaðarflokkinum og sjálvstýrisflokkinum var næstan eingin, og so hevði verkamannafylkingin lítla framgongd. Tað haldi eg at bæði sambandsflokkurin og samgongan kunnu vera nøgd við.

Nýggjársynskí

Vit biðja lögmanni gott nýggjár. Hann takkar fyrri og ynskir á sama hátt. Vit spurdu hann at enda, hvørji nýggjársynskíni hjá lögmanni eru:

– At tað má ganga framá fyrri land og fólk, soleiðis at føroyingurin trivist í Føroyum. Hetta er m.a. tengt at politiska arbeiðinum, og í tí sambandinum ynskí eg, at samgongan megnar at stýra kósina, sum er stungin út, og harvið greiðir setningin, sum hon hevur sett sær. Tað er ikki so litið at ynskja sær, tí vit vita, at trýstið verður stórt frá nógum síðum.

–nes

